ਬਲਵੀਰ ਬੱਤਰਾ

ਬਨਾਮ

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1842)

08 ਫਰਵਰੀ 2024

[ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ * ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਗਭਗ 4 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2010 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 6 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 - ਪੀੜ੍ਹਤ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ) ਦੀ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਮਵੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ-ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ - ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ - ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ - ਸ਼ੁੱਧਤਾਃ

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਸੈਕਸ਼ਨ166 (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਕਲਪ' ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ-ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਲਪ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ-ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਹੋਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਝੂਠ ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। – ਜਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। XIV, ਨਿਯਮ 2 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ., ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਇੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ' ਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਫਿਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਉਕਤ ਹੋਰ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ - ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 4 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ' ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 17,26,28,32]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908-ਧਾਰਾ 21 - ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ/ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਸੈਕਸ਼ਨ 21, ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ- ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ/ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ/ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। – ਸੈਕਸ਼ਨ 21, ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ, ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਵਿਅਰਥ ਨਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। [ਪੈਰਾ 13]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਨੇ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ [2016]1 ਐਸਸੀਆਰ 601: (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 43; ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਮਨ ਪਾਸਵਾਨ (1955) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 117: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1954 ਐਸ. ਸੀ. 340; ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ [2008] 17 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 753: (2009) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 244; ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ੀਲਾ ਦੱਤਾ [2011] 14 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 763: (2011) 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 509; ਸ਼ਰਨੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. NEKRTC (2013) 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 517; ਮੋਰਗਨ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਕ੍ਰੈਡਿਟ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੋਦੀ ਰਬੜ ਲਿਮਟਿਡ [2006] ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ 10 SCR 1022: (2006) 12 SCC 642- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988; ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908.

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ; ਦਾਅਵਾ; ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ; ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ; ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ; ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੂਲ ਘਾਟ; ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ; ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166; ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 21; ਜਾਂ XIV, ਕੋਡ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 ਦਾ ਨਿਯਮ 2; ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ।

ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ: 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1842
ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 28-11-2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਏ. ਐੱਫ. ਓ. ਨੰਬਰ 414 ਦੇ 2010
ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ
ਰਵਿੰਦਰ ਐਸ ਗੜ੍ਹਿਆ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸਿੰਘ, ਮਦਨ ਚੰਦਰ ਕਰਨਾਟਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।
ਜੇ. ਪੀ. ਐਨ. ਸ਼ਾਹੀ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਫ਼ੈਸਲਾ

ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਦੁਆਰਾ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2010 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 414 ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 28-11-2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ।
ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਪੀੜ੍ਹਤ, ਇੱਕ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਿਨੇਸ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਗਦਰਪੁਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਯੂਪੀ-02ਏ-2213 ਨੰਬਰ ਦੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਘਟਨਾ 07-03-2006 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 07:30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166 (ਸੰਖੇਪ 'ਐਮਵੀ ਐਕਟ' ਲਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਐਮਏਸੀਪੀ ਨੰਬਰ 137/2006 ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।
4. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸਮਵਰਤੀ, ਉਲਟ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਥਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ-"ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸੇ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ; ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 1 ਜਾਇਜ਼ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਾਲ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਦਾ ਓ. ਪੀ. ਨੰਬਰ 3, ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ' ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ-

"ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਯੂਏ06 (ਏ)-9229 ਵਾਲੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ/ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ; ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਧਿਰ ਲਈ ਮਾੜੀ ਹੈ।

6. ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸੱਤ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿਃ-

"1. ਕੀ 07-03-2006 ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 7:30 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰੋਹਿਤ ਬੱਤਰਾ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰਬਰ ਯੂਏ06ਏ9229 'ਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਗਦਰਪੁਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਰਖੇੜਾ, ਥਾਣਾ ਗਦਰਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਟਰੈਕਟਰ ਨੰਬਰ ਯੂਪੀ2ਏ-2213 ਦੇ ਨੇੜੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਟਰੱਕ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

2. ਕੀ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰਬਰ ਯੂਏ6ਏ 9229 ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?

3. ਕੀ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਦੋਵੇਂ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ?

4. ਕੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੰਬਰ ਯੂ ਏ06 ਏ-9229 ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ?
5. ਕੀ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ?
6. ਕੀ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 3, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ?
7. ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

7. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 5 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਕੀ ਮੁੱਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 5 ਦੇ ਫੈਸਲੇ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨੈਨੀਤਾਲ ਦੇ ਹਲਦਵਾਨੀ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੀ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਹ ਹਲਦਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਤੱਥਵਾਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 5 ਦਾ ਜਵਾਬ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ-

"21. ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1,2,3,4,6 ਅਤੇ 7:

ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ (ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 5) ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ

ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1,2,3,4,6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
(ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ)
8. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ/ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।
9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ[1] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਤੱਥਾਂ' ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ(ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ-

"ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

10. ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 10 ਉਸ ਤੱਥਵਾਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ -

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਾਦਸਾ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
(ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ)
1 [2016] 1 ਐਸਸੀਆਰ 601: (2016) 3 ਐਸਸੀਸੀ 43

11. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਹਿਣ' ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ/ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਮਨ ਪਾਸਵਾਨ[2] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਲਈ ਉਪਚਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀਃ-

"...ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈਪਰ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਹੈ, ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ "।
(ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ)
12. ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ[3] ਅਤੇ ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 'ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ.') ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ-

"21. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ - [(1)] ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

2 (1955) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 117: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1954 ਐਸ. ਸੀ. 340

3 [2008] 17 ਐੱਸਸੀਆਰ 753: (2009) 2 ਐੱਸਸੀਸੀ 244

ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ' ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

13. ਸੈਕਸ਼ਨ 21, ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ/ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ/ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 21, ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਠਾਉਣਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਲੋਕਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ, ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਅਰਥ ਨਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

14. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

15. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਸਿੱਟਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 06-10-2010 ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜੋ ਹੱਦ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪਾਇਆ, ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 1 ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 3 ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਬਲਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖਾ ਮਿਲੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

16. ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 165 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਨ (ਜ਼) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 165 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨਃ -

"165. ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ. -(1) ਇੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।

* * * * * * * *

166. (1).....
(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਅਰਜ਼ੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ' ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 140 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਧਾਰਾ 166 (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਕਲਪ' ਅਤੇ ਧਾਰਾ 166 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਾ ਹੀ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਹੋਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ੀਲਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੱਤਾ[4], ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੈ।

19. ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 166, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

20. ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21, ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 18 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ: -

"18. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਕੀ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

21. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਨੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮਡੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੰਟਰ ਨੇਕਰਟਸੀ[5] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ

4 [2011] 14 ਐਸਸੀਆਰ 763: (2011) 10 ਐਸਸੀਸੀ 509

5 (2013) 11 ਐਸਸੀਸੀ 517

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਵਾਲ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇੱਕ ਭਲਾਈ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਰਥਨ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 165 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਲਈ ਉਪਚਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈਪਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਹੈ, ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ, ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ' ਤੇ, ਪਰ ਸਿਰਫ 06-10-2010 ਨੂੰ. ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 21 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਉਲਟ ਸਿੱਟਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4,6 ਅਤੇ 7 (ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ), ਉਹ ਵੀ,

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 21 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ-

"21. ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1,2,3,4,6 ਅਤੇ 7:

ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ (ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 5) 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1,2,3,4,6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
24. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ, ਧਾਰਾ 165 (1) ਐੱਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 168, ਐੱਮ. ਵੀ. ਐਕਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਵਾਰਡ' ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਝੰਡੀ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸਹੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 169 (2) ਐੱਮ. ਵੀ. ਐਕਟ, ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੋਰਗਨ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਕ੍ਰੈਡਿਟ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੋਦੀ ਰਬੜ ਲਿਮਟਿਡ[6] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਅਵਾਰਡ "ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 173, ਐੱਮ. ਵੀ. ਐਕਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

6 [2006] ਸਪਲਾਈ 10 ਐਸਸੀਆਰ 1022: (2006) 12 ਐਸਸੀਸੀ 642

25. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਦਾਅਵੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 1 ਤੋਂ 4,6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ' ਤੇ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 173, ਐੱਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ।

26. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਕਿ ਉਕਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਵਾਹਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 2006 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 4 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਭਾਵ ਸਿਰਫ 06-10-2010 ਨੂੰ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਲਗਭਗ 6 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵ 28-11-2016 ਨੂੰ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥਵਾਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

27. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XIV, ਨਿਯਮ 2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ -

"2. ਅਦਾਲਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏਗੀ।(1) ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏਗੀ।
(2) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ-

(ਏ) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਮੁੱਦੇ' ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ।

28. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਇੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ' ਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਫਿਰ, ਜੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਗਭਗ 4 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2010 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 6 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 165, ਐੱਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਧਿਰਾਂ" ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਸਹਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਮਾਂਡ ਵੀ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਲੰਘਣ ਨਾਲ ਗਵਾਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਗੜਬੜ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ' ਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਗਲਤੀ ਗੁਣਾਗੁਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 21 ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4,6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਗੁਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰੇਵਿਟ' ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

29. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਦੇਸ਼ XIV, ਨਿਯਮ 2, ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ/ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 169 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈਃ-

"15. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 169 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਕਾਰਜ ਹੈ ਪਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

30. ਕਿਉਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

31. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ 07-03-2006 ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੰਟੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਮਾਲਤੀ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕ ਅਤੇ ਮਿਤੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ 18 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ XIV, ਨਿਯਮ 2, ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਐਮ. ਏ. ਸੀ. ਪੀ. ਨੰਬਰ 137/2006 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਫ਼ਤਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

32. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ 28-11-2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ 2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 414 ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਐਮਏਸੀਪੀ ਨੰਬਰ 137/2006 ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ 06-10-2010 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ' ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਐੱਮ. ਏ. ਸੀ. ਪੀ. ਨੰਬਰ 137/2006 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਬੂਤ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

33. ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 20-05-2024 ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਜਿਸਟਰੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗੀ। ਅਪੀਲ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇਃ ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ ਅਪੀਲ ਰੱਦ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Advocate Shifa Kler